

UIT DE LITTERATUUR

Speekselsteenen. — Grandi, Reviste Italiana di Stomatologia, Band 5, Afl. 2, 4 en 6, 1935. In aansluiting aan de beschrijving van 16 eigen waarnemingen gaat de schrijver uitvoerig op aetiologie, symptomatologie en therapie in.

De aetiologie staat volgens schrijver nog allerminst vast: met Becccherie is hij van oordeel, dat geen der verschillende, ook door hem uitvoerig besprokene, theorieën afdoende verklaring geeft.

Gewoonlijk wordt de patiënt door ontstekingsverschijnselen, speekselkoliek of plotseling optredende pijnen, verergerende bij slikken, spreken en eten, op zijn lijden opmerkzaam gemaakt. Soms verdwijnen de pijnen even plotseling als dat zij gekomen zijn, soms echter pas langzamerhand; niet zelden worden zij dan gevolgd door een waren speekselvloed.

Veelal komen de speekselsteenen spontaan naar buiten: vis a tergo van het opgehoopte speeksel. In geval van abscesvorming kan de steen ook tijdens doorbraak van het absces uitgestooten worden. Ligt de steen in den uitvoerbuis doch blijkt het niet mogelijk, hem door massage te verwijderen, dan verrichte men incisie van de mondholte uit. Ligt hij in de klier zelf opgesloten, dan zal gewoonlijk alleen klierexstirpatie afdoende blijken.

de J.-C.

Oedema fugans van de bovenlip. — Berger, Zeitschrift für Stomatologie, 1936, afl. 11 nam een allergisch oedema fugans waar bij een 45-jarige patiënte, wier bovenlip plotseling opzwol, terwijl de binnenvlakte geheel gevoelloos werd. Na een uur was de toestand weer normaal. Anamnestic bleek patiënte een praeparaat met valeriana-druppels te zijn voorgeschreven: onmiddellijk na het eerste gebruik ervan trad de zwelling op. Blijkbaar was hier een allergische toestand aanwezig met de bekende kenmerken van het Quincke'sche oedeem.

de J.-C.

Het gehalte aan molybdeen van gezonde en carieuze tanden, door Prof. Dr. H. ter Meulen. Handelingen van het XXVe Nederlandsch Natuur- en Geneeskundig Congres, gehouden op 23, 24 en 25 April 1935 te Leiden.

Onder de talrijke elementen, wier voorkomen in de levende natuur in den loop der latere decennia kon worden vastgesteld, neemt het molybdeen ongetwijfeld eene merkwaardige plaats in. Gebleken immers is, dat dit vrij zeldzame metaal, hetwelk gemeenlijk slechts in uiterst geringe hoeveelheden als sulfide aangetroffen wordt, niettemin tot de meest verbreide elementen in de huishouding van mensch en dier gerekend moet worden.

Ter Meulen nu kon in velerlei organen en weefsels de aanwezigheid ervan opsporen — met name in lever, tanden en been. Zéér aanmerkelijk was het percentage bij gezonde tanden: 0.55 mgr. per K.G. tegen slechts 0.03—0.06 mgr. bij carieuze.

Dit belangrijke verschil leidt tot de veronderstelling, dat ook op deze wijze de voeding wellicht invloed kan uitoefenen op de kwaliteit van het gebit: meer in het bijzonder derhalve op zijne resistentie tegen caries.

de J.-C.

De zelfreiniging van den mond, door J. Bol. Ned. Tijdschr. v. Gen. 81 II 22 2496 (29 Mei 1937).

In navolging van Pickerrill heeft Bol den invloed van zure vruchtensappen op de kwaliteit van het speeksel nog eens nagegaan. Het bleek ook hem, dat de hoeveelheid speeksel na het gebruiken van vruchtenzuren vermeerderde en dat dit duidelijk meer alcalisch reageerde (bij sommige proefpersonen zelfs nog tot na 50 minuten). Tezamen met de reeds vroeger door hem aanbevolen maatregelen (geen tandpasta, gebruik van een hygiënischen tandborstel) beveelt Bol derhalve voor de mondreiniging het gebruik van sinaasappelsap of van verdund citroensap aan.

E. S.

Bijdrage tot de kennis der neusvleugelcyste, door P. Weersma. Ned. Tijdschr. v. Gen. 81 II 18 (1 Mei 1937).

Aan den neusvleugel komen, hoewel zeldzaam, cysten voor, die voor ons daarom van belang zijn, omdat zij in den regel moeilijkheden geven bij de differentiale diagnostiek met cysten (of osti-

tiden), welke van den tweeden snijtand uitgaan. In deze publicatie worden (ten tweeden male uit de kliniek van Prof. Benjamin) enkele van dergelijke gevallen medegedeeld.

Als de cyste niet geïnfecteerd is, bemerkt men gewoonlijk een langzaam ontstane zwelling van den neusvleugel, die als karakteristiek verschijnsel, veroorzaakt, dat het betreffende neusgat in plaats van ovaal rond geworden is. Bij inwendig onderzoek van den neus vindt men het verschijnsel van Gerber, de welving van het neusslijmvlies, dat volgens Weersma minstens even typisch is voor de neusvleugelcyste als voor de tandcyste. Bij punctie kan men in heldere of troebele vloeistof cholesterine vinden, in tegenstelling met wat andere onderzoekers hebben vastgesteld.

Behalve de gewone röntgendiagnostiek kan bij de differentieering van tandcysten vooral de opname na inspuiting van contrastmiddelen, b.v. lipiodol, groote diensten bewijzen. Men vindt dan n.l. op de foto een schaduw, welke duidelijk vóór en niet in het kaakbeen gelegen is.

Het is merkwaardig, dat deze cysten voornamelijk bij jonge vrouwen voorkomen. Aan een verklaring hiervan valt voorloopig niet te denken, daar over het ontstaan der cysten zelf nog geen vaststaande meening bestaat. Histologisch onderzoek levert ten aanzien der origine geen uitsluitsel, daar de wand der cyste verschillende beelden kan opleveren en daar bovendien het normale neusslijmvlies en het normale traankanaal niet steeds gelijk gebouwd zijn. Naast andere theorieën heeft vooral de meening van ChateLLier opgeld gedaan, dat wij hier met rententicysten van het neusslijmvlies te doen hebben. Maar indien dit juist zou zijn, valt b.v. niet te verklaren, waarom deze cysten dan alleen in het vestibulum nasi gevonden worden.

Tegenwoordig hecht men dan ook meer aan de opvatting, volgens welke in dit ontogenetisch zoo gecompliceerde gebied embryologische stoornissen in het spel zijn. Brügemann heeft gevonden, dat bij sommige dieren het traankanaal, dus de verbinding van het ooggebied met dat van den neus, twee openingen heeft, waarvan bij den mensch alleen de achterste is blijven bestaan. Bolk meende, iets afwijkend van deze opvatting, dat op de plaats waar deze cysten blijken voor te komen, een rudimentair gedeelte van den D. nasolacimalis kan liggen. Hoe de nauwkeurige verklaring ook moge zijn, het is in elk geval wel aannemelijk, dat deze rudimenten van de traanbuis door retentie aanleiding kunnen geven tot het ontstaan van retenticysten, die zich dan als neusvleugelcysten voordoen.

E. S.

Die Zelluloidplatte als Mundverband nach Gaumenspaltenoperationen, von P l ü s c h e. Deutsche Zahnärztl. Wochenschr. 14 Mei 1937, N. 20, bl. 442.

Ten onrechte maakt men bij de verzorging van wonden in het verhemelte (b.v. na operaties voor spleten) veel te weinig gebruik van celluloid als wondverband, daar men in het algemeen aanneemt, dat een dergelijk verband moeilijk te maken is. Daar dit laatste niet het geval is, geeft de schrijver (van de universiteit te Leipzig) nauwkeurig aan, welke techniek gevolgd moet worden om goede resultaten te verkrijgen.

Het moeilijkste is wel het verkrijgen van een goeden afdruk, aangezien de patiënten, bij wie dit verband gebruikt wordt, dikwijls kleine kinderen zijn. Het beste kan men hiervoor dentocoll gebruiken, nadat natuurlijk het te bedekken defect tijdelijk met natte watten dicht gemaakt is. Op het verkregen model wordt (bij verhemeltespleten) het palatum in den gewenschten vorm gemodelleerd, zoodat men dan een gipsmodel van het gerestaureerde verhemelte kan krijgen. Een patrijs en een matrijs worden gemaakt met een tusschenruimte van ongeveer 1 mm voor het celluloid, dat dan onder inachtneming van bepaalde voorzorgen in den gewenschten vorm geperst wordt.

Moelijkheden levert soms de retentie op, vooral bij sterk conische tanden en kiezen of bij nog slechts met een klein gedeelte doorgebroken elementen. Men kan dan de plaat zoo construeeren, dat ook de processus alveolarus omvat wordt; als ook dit nog niet voldoende is, kan om een kies een ligatuur gelegd worden, die door een opening in de plaat wordt gehaald en daarna dichtgedraaid wordt. Slechts in hoogst zeldzame uitzonderingsgevallen behoeft men gebruik te maken van de bevestiging door een kap om het hoofd.

Wanneer men de door den schrijver aangegeven techniek nauwkeurig volgt (deze moet in het oorspronkelijke artikel gelezen worden), blijken deze celluloidverbanden veel eenvoudiger en goedkoper te zijn dan metaalverbanden, die als wondbescherming aangegeven zijn. Bovendien heeft celluloid nog het voordeel van de elasticiteit en de doorzichtigheid. Door op de celluloidplaat guttapercha te brengen, kan men bovendien nog het geopereerde verhemelte kleine vormveranderingen doen ondergaan. E. S.

Die Ruhelage des Gebisses ausserhalb der Mahlzeiten, von Prof. Dr. B. Gottlieb, Zeitschr. f. Stomatologie Jg. 35 pagina 345.

K a r o l y i heeft als eerste gewezen op het feit, dat het gebit in

rusttoestand, overdag en 's nachts, niet rust, maar door knarsen en door druk vaak zelfs losgewerkt wordt. Zooals men weet heeft hij daarom aangeraden dit te verhelpen door op twee of drie elementen beetkappen te maken.

Het middel bleek tenslotte erger dan de kwaal, want de niet-opgehoogde elementen konden nu ongehinderd uitgroeien (kontinuerlicher Durchbruch), en de wel-opgehoogde vertoonden verschijnselen van intrusie. Zoo was Gottlieb ertoe gekomen beetkappen over het geheele kauwoppervlak te construeeren. Het resultaat, was wel beter, maar het bleef een bezwaar, dat de patient dan toch 's nachts altijd dit apparaat moest blijven dragen en dat de te groote druk overdag bleef bestaan. Zoo moest de vraag wel rijzen of het knarsen en persen beteekenis heeft voor de functie van het gebit, en of het niet af te leeren is.

De gevolgen van overmatige belasting van een element zijn nu volledig bekend. In de drukrichting wordt een meer of minder uitgebreide vernieling van het periodontium veroorzaakt, die in de daaropvolgende weken zich weer herstelt. Wordt die overdruk een gewoonte, — wordt dus regelmatig opnieuw het periodontium gelaedeerd, dan kan dit op den duur voor het gebit niet onschadelijk blijven. Daarom is er alle reden te trachten overbodige belasting der elementen te voorkomen, al is het waar, dat met zekerheid uitgemaakt is, dat door zulke overbelastingen alléén noch tandvleesch-ontsteking, noch „Zahnlockerung” veroorzaakt wordt.

Ongetwijfeld was het voor het gebit gunstig wanneer wij konden bereiken, dat het alleen gedurende de maaltijden onder kauwdruk werd gebracht. Het doet er in dit verband niet toe of door het knarsen ook circulatie-stoornissen optreden, dan wel alleen de bovenbedoelde bindweefselvernieling ontstaat. De lange rusttijd zal voor het gebit altijd een weldaad zijn, zooals we die nauwelijks aan eenig orgaan in ons lichaam kunnen veroorloven.

Langjarige ervaring heeft nu den schrijver zekerheid gebracht, dat wij zonder noemenswaardige moeilijkheid in staat zijn ons gebit deze weldaad te bewijzen. Na eerst het bij zichzelf geprobeerd en daarna het bij een groot aantal patienten nagegaan te hebben kan hij nu met alle zekerheid aanraden zich aan te wennen buiten de maaltijden de elementen van de boven- en van de onderkaak niet met elkaar in contact te brengen. Bij dag is dit met eenige inspanning zeer goed mogelijk. Maar ook 's nachts kan het, al gaat het dan wat moeilijker. Vóór alles moet men zich aanwennen vóór het inslapen, en wanneer men een oogeblik 's nachts wakker is, goed te controleren.

Goede dienst kan hierbij ook het feit bewijzen, waarop A. M. Schwarz heeft gewezen, nml. het verband tusschen de houding van het hoofd en de stand van de onderkaak. Zelfs bij licht-gestreckte hals (dorsale houding van het hoofd) gaat de onderkaak van zelf naar beneden, zoodat de tanden elkaar niet meer raken. In elke lichaamshouding kan men het hoofd in dorsalen stand brengen en zoodoende automatisch de tanden van elkaar afhouden. Met een beetje goeden wil kan men dit zeer wel ook in den slaap volhouden. Door onze patienten dit te leeren zullen wij hun een waardevolle, prophylactische dienst kunnen bewijzen.

v. A.